

**Stanowisko Rządu wobec komisijnego projektu ustawy o osobach starszych
(druk nr 3838)**

Komisyjny projekt ustawy o osobach starszych (druk nr 3838) przewiduje nałożenie na organy administracji publicznej, państwowe jednostki organizacyjne oraz inne organizacje zaangażowane w kształtowanie sytuacji osób starszych w Polsce obowiązku monitorowania oraz przedstawiania informacji dotyczącej sytuacji tych osób pod kątem demograficzno-społeczno-zdrowotnym oraz ogólnej realizacji założeń polityki senioralnej.

W opinii Rządu zmiany zachodzące w strukturze demograficznej społeczeństwa w Polsce powodują, iż państwo obowiązane jest zapewnić osobom starszym odpowiednie warunki, sprzyjające wydłużeniu aktywności zawodowej, społecznej, edukacyjnej, jak również wsparcie w prowadzeniu, w możliwie jak najdłuższym okresie, samodzielnego, zdrowego oraz niezależnego życia.

Polska należy do niewielkiej grupy krajów europejskich, które do tej pory nie uregulowały kwestii monitorowania sytuacji osób starszych. Konieczne zmiany tego stanu wynikają m.in. z dokumentów rządowych przyjętych w ramach tzw. *pakietu senioralnego*, w skład którego wchodzi:

- 1) uchwała Rady Ministrów nr 238 z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia dokumentu „Założenia Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020” (M.P. z 2014 poz. 118),
- 2) uchwała Rady Ministrów nr 237 z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (M.P. z 2014 r. poz. 52),
- 3) uchwała Rady Ministrów nr 239 z dnia 24 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia Programu Solidarności Pokoleń. Działania dla zwiększenia aktywności zawodowej osób w wieku 50+ (M.P. z 2014 r. poz. 115) oraz
- 4) uchwała Rady Ministrów nr 34 z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020 (M.P. z 2015 r. poz. 341).

Z uwagi na rangę powyższych dokumentów oraz zawarte w nich rozwiązania, stanowią one w głównej mierze wytyczne, które mają być realizowane w celu polepszenia sytuacji osób starszych w Polsce. Uregulowanie omawianego zagadnienia na poziomie ustawowym jest

zasadne w celu właściwego prowadzenia polityki senioralnej oraz efektywnej jej realizacji, jak również dla wyznaczenia podstawowych obowiązków organów biorących czynny udział w jej tworzeniu.

Projekt nakłada na Radę Ministrów obowiązek do systematycznego monitorowania sytuacji osób starszych w Polsce i przedstawiania informacji w tym zakresie Sejmowi. Działania Rady Ministrów w powyższym zakresie mają być koordynowane bezpośrednio przez Prezesa Rady Ministrów, a za przygotowanie informacji, której zakres oraz tryb przygotowania zostanie określony w drodze rozporządzenia, odpowiedzialny będzie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Uregulowanie ustawowe jest niezbędne do wprowadzenia systematyki oraz konsekwencji we wspólnych działaniach parlamentu i stałych komisji zajmujących się polityką państwa dotyczącą osób starszych oraz partnerów społecznych partycypujących w tych działaniach. Monitorowanie sytuacji osób starszych w Polsce na podstawie aktów normatywnych pozwoli na prowadzenie skutecznej polityki senioralnej i powinno polegać głównie na systematycznym i kompleksowym gromadzeniu aktualnie niepełnych i często bardzo chaotycznych informacji, co jednocześnie może w realny sposób posłużyć poprawie sytuacji osób starszych poprzez szybkie oraz skuteczne uzyskiwanie danych gromadzonych i opracowywanych we wszystkich organach centralnych.

Przedstawiony projekt ustawy spełnia powyższe przesłanki, a jego propozycje, mające w dużej mierze charakter ogólny, pozwalają na dalsze rozszerzenie jej treści o regulacje odnoszące się do różnych sfer funkcjonowania seniorów w kolejnych latach, służących poprawie oraz unormowaniu prawnemu obowiązkowi monitorowania oraz poprawy sytuacji osób starszych w Polsce.

Wątpliwości może budzić zbyt ogólne określenie źródeł finansowania szeroko rozumianego monitoringu oraz przygotowywanych informacji na temat sytuacji osób starszych w Polsce. Określenie, iż będą one finansowane z budżetu państwa, nie pozwala na stwierdzenie, który obszar środków publicznych byłby bezpośrednio zaangażowany w realizację zadań wynikających z ustawy. Zdaniem Rządu, w czasie dalszego procedowania projektu ustawy ta część wymaga bardziej precyzyjnego rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu do projektu ustawy w pkt 4 Źródła finansowania wskazano, iż „monitorowanie odbędzie się w ramach zadań realizowanych przez Radę Ministrów”, co w uzupełnieniu z zapisem projektu ustawy o finansowaniu zadania z budżetu państwa może sugerować brak dodatkowych skutków finansowych wdrożenia ustawy.

Wobec powyższego zapis art. 6 ust. 3 projektu ustawy należałoby uzupełnić poprzez dodanie na końcu jednostki wyrazów „odpowiednich części budżetowych” wraz z jednoczesnym uzupełnieniem Uzasadnienia o wskazanie, iż monitorowanie sytuacji osób starszych oraz sporządzanie informacji skutkować będzie zwiększeniem wydatków budżetu państwa odpowiednich części budżetowych, w tym ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego o kwotę (...).

Z proponowanego kształtu projektu ustawy wynika również błędne założenie projektodawcy polegające na utożsamieniu pojęcia „osoba niepełnosprawna” i „osoba starsza”. W projekcie ustawy wskazuje się m. in. osoby niepełnosprawne jako podmioty objęte zakresem monitorowania sytuacji osób starszych oraz informacji przedstawianej Sejmowi corocznie przez Radę Ministrów. Pragnę podkreślić, że objęcie wszystkich osób niepełnosprawnych, niezależnie od wieku, zakresem monitorowania sytuacji osób starszych oraz wskazywanie w ww. informacji sytuacji wszystkich osób niepełnosprawnych i ich opiekunów, wydaje się nieuzasadnione. Należy zauważyć, że zgodnie z § 3 Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz. 475) Rząd RP został wezwany przez Sejm RP do składania corocznie, w terminie do dnia 30 czerwca, informacji o podjętych działaniach w celu urzeczywistnienia praw osób niepełnosprawnych. Ponadto zgodnie z art. 35 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169) Polska jest zobowiązana do sporządzania okresowych sprawozdań z wykonania postanowień Konwencji.

Biorąc pod uwagę powyższe, Rząd wyraża pozytywne stanowisko wobec komisyjnego projektu ustawy o osobach starszych (druk nr 3838) i rekomenduje projekt do dalszych prac legislacyjnych.